

Makitibi ki dəsay ki Pol ndangi adi Timote

*Ta ki də makitibi ti ki dəsay ki Pol ndangi adi
Timote*

Makitibi kin e makitibi ki dəsay ki Pol ndangi adi Timote, loki Timote e-n də njé kaw-naa je ti ki Epəji. Andangi makitibi kin go dangay ti ki dəsay ki ra me ɓe ti ki Rom. Timote e ngon ki koe e Jipi ə bawe e Girəki tə. Ko Timote təl nje kun go Kiriși, adi Timote ka təl nje kün go Kiriși tə. NGa ningə, e kaw mba ti lə Pol ki kə joo ki aw mba kilə mbə Poy Ta ki Maji lə Kiriși kin ə ingəi-naa ki Timote dəsay me ɓe ti ki Lisitir, dənangi Aji ti ki du (bone kin bari-e Turki) (Knjk 16.1-3). Go kingə-naa ti ləde wa ki ingəi-naa kin 6a, Timote təl ki kare dan madi-kilə Pol je ti ki njé njiyə sie. Lo je ngay ki Pol aw ti, Timote e sie naa ti naa ti. Ki madi je, Pol iyə ngədi ki ɔji də njé kaw-naa je ki lo je ti ki dangi dangi jie ti. E be ə, təe re-n nja ngay me makitibi ti lə NJé kaw kilə je (17.14-15; 18.5; 19.22) ə se me makitibi je ti ki Pol ndangi (1Kor 4.17; 16.10-11; Plp 2.19-24; 1Təsa 3.2-6). Makitibi je ki joo ki Pol ndangi adi Timote tə, e ki ndangi adi Titi tə kin, bari-de «makitibi lə bəə kilə je», mbata əi makitibi je ki ɔji rəbi ra kilə bəə lə Luwə, ə se rəbi kər no njé kaw-naa je maji ngay.

Makitibi ki dəsay kin əl ta də ne je ti mitə:

Nə ki dəsay, me makitibi ti kin, Pol ndər mbi njé kaw-naa je də ne ndo ti ki ngom nim, də pole ne ndo lə Jipi je ki ya njé gər Luwə al, naa ti ki ne ndo lə Kiriși.

Né ki kó joo, makitibi kin tójí rëbí ra kaw-naa ním, kində kám go njé kaw-naa je tí kadi njyøi maji ním, njyø lè njé kör no njé kaw-naa je ním tó.

Ta tol ta tí, Pol adi ta kójí Timote ójí dø kilə bæe ki Luwə ilə jie tí, taa ade gosi kí kadi gér-n lo kində kámne go butí je tí kí dangi dangi kítoi dan njé kaw-naa je tí. Né kí bo ngay, səbí kadi Timote e bæe kilə kí maji lè Jéju Kirisi (4.6).

Makitibi kí Pol ndangi adi Timote kin, døjí njé kaw-naa je kí njé kör node je kadi røi rø kí røjeti kí ngire e dø kilə tójí tí, kí kəsi mækəsi nangí no Jéju Kirisi tí kí e nje taa døje ji majal tí (2.3-6).

Kuwə ji-naa

¹ Mi Pol kí nje kaw kilə lè Jéju Kirisi kí go ndigi tí lè Luwə kí NJe kají-je, taa kí go ndigi tí lè Jéju Kirisi kí e né kində me dø tí lèje.

² Ó m-ndangi makitibi kin m-ilə-n m-adi i Timote[◊] kí i ngonm kí røjeti. I ngonm kí røjeti kí go rëbí kadi-me kí adi mei Jéju Kirisi. M-uwə ji, ningə kadi me-maji kí koo kám-to-ndoo kí kisi-maje lè Bawje Luwə eí kí Babé lèje Jéju Kirisi e səi naa tí.

Ta dø né ndo tí kí ngom

³ Təki ndə kí m-əli, lokí m-un ta rëbí kí dənangi Masəduwan tí[◊], isi be bo Epəjí tí noq[◊]. Isi tí noq mba kadi indər mbi dije madi kí njé ndo né je kí ngom, kadi tai kəə ta tí.

⁴ Kadi ko dije ka kín tai kəə ta su je tí kí kídə kí kör gin nojí[◊] kí gine gangi al, tado lo tol ta né je kín pəti

---

[◊] **1:2** Knjk 16.1   [◊] **1:3** 2Kør 1.16   [◊] **1:3** 2Kør 1.8   [◊] **1:4** Kilə ngirə né je 4-5; 9-11

e gaki-naa par. A ra səje maji də kilə ti kī Luwə ilə jije ti, kī go rəbi kadi-me kin al.

⁵ NDƏR mbi kin a re kī ndigi-naa kī ngame tī ki ay njay njay, kī me kī maji kī uwə dəw kī ta al, kī kadi-me kī rəjeti tō.

⁶ Dije madi mbati go rəbi ta kəjī kī maji kin ə teli nayj-naa ta ta kī maji tī kī ndae goto.

⁷ Rai rəde njé ndo dije ndu-kun tī lə Luwə, nə təki rəjeti, aï je wa ka gəri me ta kī isi eli al nîm, taa gəri gin n̄e ndo kī isi ndoi kī təgide kin al nîm tō.

⁸ Ji gər kadi ndu-kun lə Luwə e ndu-kun kī maji loki dəw gər lo ra-n kilə kī go rəbe ti.

⁹ Maji kadi ji gəri ta kin maji: E dije kī njé ra n̄e kī dana ə ndu-kun re mbata ləde al, nə re mbata lə njé kadi dije kō, kī njé tā rə je, kī njé mbati Luwə, kī njé ra majal je, kī dije kī njé ra n̄e kī nəl Luwə al, kī njé kī ooi tō Luwə tə n̄e kī ay njay al, kī njé təl bawde je kī kode je. Re mba njé təl dije,

¹⁰ njé ra kaya je, kī dingəm je kī njé sangi-naa, kī njé gatī kī dije bəə ti, kī njé ngom je, kī dije kī njé təti ta je. Re kī mbata lə dije pəti kī njé ra n̄e kī osi ta n̄e ndo kī rəjeti lə Luwə.

¹¹ N̄e ndo kin e kī go poy ta tī kī maji kī Luwə ilə jim ti. Ē Poy Ta kī Maji kī təjī təba lə Luwə kī nje maji.

Me-maji lə Luwə mbata lə Pol

¹² M-ra oyo Babe Jəju Kırısı kī adi-m təgi kadi mra-n kilə lie. M-ra-e oyo mbata koo kī oo adi masi naki ə ilə kilə kin jim ti.

¹³ Mi kī kəte mi nje kəl ta kī mal də tə Luwə ti, mi nje kadi kō dije lie, kī nje taje. Nə Luwə, oo kəm-to-

ndoo ləm, tadə m-ra nę je kin pəti ki go gər-e ti al.
M-ra-de tadə m-adi mem al¹³.

¹⁴ Babe ləje, ki go me-majı ti lie ki to mbar mbar
ki mbata ləm adi-m kadi-me ki ndigi-naa ki go rəbi
kində rə naa ti ki Jəju Kırısı.

¹⁵ Ta kin e ta ki rəjeti ki majı kadi dije pəti taai ki
me ki kare ba. Jəju Kırısı re dənangı ti mba kajı njé
ra majal je. NJé ra majal je kin, mi majal ləm itə-de
pəti.

¹⁶ Nə Luwə oo kəm-to-ndoo ləm. Ra be kadi Jəju
Kırısı təjı kisi də ti lie səm, mi ki majal ləm itə dije
pəti. MBata kadi e nę ndajı lə dije ki a adi-e mede
kadi ingəi kajı ki to biti ki noq ti.

¹⁷ Kadi təjı ki təba e
Lə NGar ki nje kisi ki dəkagilo ki dəkagilo,
Lə Luwə ki nje koy al,
Lə Luwə ki dum koo ki kəm,
Lə Luwə ki e karne ba e Luwə. Amen.*

Pol ilə dingəm me Timote ti

¹⁸ NGom Timote, ta kojı ki m-adi e to kin: Ki go
ta je ti ki njé kəl ta je ki ta Luwə ti əli dəi ti kəte, m-
ndigi kadi uwə ta je kin səm, irə-n rə ki majı.

¹⁹ Irə rə ki majı, ki kadi-me ki majı ki uwə dəw ki
ta al. Dije madı mbati kadi mede uwə-de ki ta, adı
kadi-me ləde tuji.

²⁰ Dan dije ti kin, Iməne əi ki Aləgijandır əi ti noq.
M-ilə Iməne¹⁴ əi ki Aləgijandır¹⁵ ji Satə ti, kadi ndoi
kəl ta ki mal də Luwə ti al ngata.

---

* ^{1:13} Knjk 8.3; 9.4-5   * ^{1:17} Amen e ta Ebirə ki kör me nə e rəjeti,
kadi e be!   ^{1:20} 2Tim 2.17   ^{1:20} 2Tim 4.14

2

Nę ndo kí də kəl ta tí kí Luwə

¹ Kəte nō né je tí pəti, m-ndəjí kadi dije koyi né Luwə, kadi eli sie ta, kadi noi dəe ti, kadi rai-e oyo kí mbata lə dije pəti.

² Maji kadi eli ta kí Luwə kí mbata lə ngar je, kí njé kóbe je pəti, kadi j-isi maji jəke me bə ti, me bəl Luwə ti, kí buki-naa ti.

³ E kin a e né kí maji kí nəl Luwə ləje kí NJe kají-je.

⁴ Tadə Luwə ləje ge kadi dije pəti ingəi kají a təei me gər ta tí kí rəjeti.

⁵ Təki rəjeti Luwə e kare ba, taa NJe ka mbo dije tí kí Luwə e kare ba tə. E dəw kí bari-e Jəju Kirisi.

⁶ E kí re adi rəne koy tí mba kadi gangi-n də dije pəti. E kin a e naji kí ma kí Jəju ma də gangi lo tí kí Luwə əji.

⁷ E kí mbata kin a, Luwə ində-m nje kılə mbə kí nje kaw kılə. Ta kí m-əl kin e ta kí rəjeti bı e ta ngom al. Luwə ində-m mba kadi mi nje ndo ta kí əji də kadi-me kí ta kí rəjeti gin dije kí dangi dangi kí əi *Jipi je al.

Ta kí əji də dingəm je kí dəne je me koy kaw-naa ti

⁸ E be a, m-ndigí kadi dingəm je eli ta kí Luwə kí lo je pəti kí ji kí koy taa⁸ kí me kí ay njay, kí kanji ra wongi kí kanji gaki.

⁹ Be tə a, maji kadi dəne je ka kibí kəde e kí go rəbi tí kí dana, kadi tuji me dəw al, kí kí ndəjí ta al. Ningə kadi də kí ra kí ndəjí ta, or kí gate e ngay, mədi kí gate e ngay, kí kibí kí gate e ngay, e né su rə ləde al.

¹⁰ Nə kadi sui rəde kí kılə ra je kí maji kí təjí kadi əi dəne je kí njé ra kılə bəə lə Luwə yo taa.

---

⁸ **2:8** Tək kí taga 9.29; 1 NGar je 8.22

11 Døkagilo n̄e ndo ti l̄ Luwə, maji kadi dene isi j̄eke oo d̄o n̄e ndo k̄i kanji k̄el ta, k̄i kile d̄o gin t̄ogi ti.

12 B̄ei taa, madi ta r̄ebi dene kadi ndo n̄e dingəm al n̄im, kadi aw k̄i t̄ogi d̄oe al n̄im, n̄e kadi isi j̄eke k̄i kanji k̄el ta.

13 MBata Adam ə Luwə ra-e k̄ete b̄ay taa ra Ebi.

14 E Adam ə su əde al, n̄e e dene ə su əde adi al do ndu Luwə[✳].

15 Be ka, dene a aj̄i k̄i go r̄ebi l̄ ngon k̄i koji, t̄eki re uwə t̄ogine ba me kadi-me ti, me ndigi-naa ti, k̄i me kay njay ti, k̄i hal k̄i ndøj̄i ta al.

3

NJé k̄or n̄o njé kaw-naa je

1 Ta k̄i m-aw t̄e m-əl kam e ta k̄i r̄jeti: Re d̄ew madi sangi kadi n̄-or n̄o njé kaw-naa je ningə, e kile k̄i maji ə ndigi ra.

2 Ningə s̄obi kadi d̄ew k̄i nje k̄or n̄o njé kaw-naa je e d̄ew k̄i ta goto d̄oe ti, e ngaw dene k̄i kare ba, e d̄ew k̄i nje kuwə r̄one gin t̄ogine ti, e d̄ew k̄i nje gosi ta, e nje ra n̄e k̄i go r̄abe ti, e d̄ew k̄i nje ra mba, ta s̄obi kadi e d̄ew k̄i asi ndo n̄e dije to.

3 S̄obi kadi e go kası al n̄im, e d̄ew k̄i nje to r̄o al n̄im, n̄e e d̄ew k̄i s̄ol l̄om l̄om, d̄ew k̄i nje ge k̄ol al. Taa kadi e nje ra ta la al to.

4 S̄obi kadi e d̄ew k̄i asi kində k̄emne go me k̄ey ti l̄ene, ningə kadi ra adi nganne je əi njé t̄el r̄ode go ta ti k̄i njé fuki-naa ti.

5 Tadə re d̄ew asi kində k̄emne go me k̄ey ti l̄ene al ə, ra ban ə a ində k̄emne maji go njé kaw-naa je ti ə?.

[✳] **2:14** Kile ngirə n̄e je 2.7-22; 3.1-6

6 Səbi kadi e nje kadi-me ki sigi al, nə tə kəj i rə aw sie adi osi me ta ki gangi ti təki su osi-n me ti be.

7 Səbi kadi dije ki njé kadi-me je al ka, əli ta ki maji dəe ti, mba kadi təl nə kidi al, ta kadi osi me gum ti lə su al tə.

Diyakir je

8 *Diyakir je ka, səbi kadi əi dije ki njé ra nə ki rəjeti, səbi kadi əi dije ki njé kəl ta mindide joo al. A əi go kasi je al, taa a əi njé ra ta nə kinqə ki go rəbe ti al, al tə.

9 Səbi kadi ngəmi ta lə Luwə ki təe ki dəe me kadi-me ti kin ki ngame ki ay njay kanji kuwə-de ki ta.

10 Kete no kiləti, səbi kadi nai-de oi taa. Go na koo ti, re nə ki ilə bəngirə nəde ti goto ningə, asi kadi rai kilə diyakir kare.

11 Dəne je ki njé ra kilə diyakir ka, səbi kadi əi njé ra nə ki rəjeti tə. Səbi kadi əi njé kəl dije ta ndilde ti al, taa kadi əi dije ki asi kuwəi rəde gin təgide ti tə. A əi dije ki dana me kilə ra je ti pəti.

12 Səbi kadi diyakir je əi njé dəne ki kare, kadi əi dije ki indəi kəmde go ngande je ti, ki go me kəy ti ləde maji.

13 MBata njé ki rai kilə diyakir maji, ingəi kəsi-gon, taa asi kadi əli ta ki təgide də kadi ti ki, adi mede Jəju Kırısı tə.

Nə ki Luwə təe ki dəe

14 M-ində mem də ti kadi me ndə je ti ki ngay al, m-a m-aw m-ingə-i. Nə m-ndangi makitibi kin m-ilə-n m-adi,

15 mba kadi re njam nay 6əy ka, igər-n rəbi ra kilə ləi me kəy ti lə Luwə. Adi əi njé kaw-naa je lə Luwə ki nje kisi kəm ba. Təki kagi ngadan kəy əi ki ngirə

kəy e i təgi kəy, be tə e, njé kaw-naa je e i təgi nə ndo ki rəjeti lə Luwə.

16 Nə ki Luwə tee ki dəe e nə ki bo ngay ki dum maji,

Adi e Jəju Kırisi ki j-adē meje.

ɔji rəne tə dəw ki go darɔ ti,

Ningə, NDil Luwə əar-e dəw ki dana,

Malayka je ooi-e,

Dije ləi mbə ki ɔji dəe dan gin dije ti ki dangi dangi,

Dije adi-e mede ki lo je pəti dənangi ti.

Luwə un-e aw sie dəraq ti me kəsi-gon ti.

4

Ta də njé ndo nə je ti ki ngom

1 NDil Luwə əl ta ay njay təki dəkagilo ki dəbəy ti, dije madi a iyəi go kadi-me ləde ko, kadi oi ta lə ndil je ki ngom. Taa a taai ngirə nə ndo ki j rə ndil je ti ki majal tə.

2 NJé ndo nə je ki ngom ki njé kədi kəm dije ki ta ki nda tade nə, ki mede uwə-de ki ta də majal ti al, a ədi-de kadi buki-de wale. NJé ndo nə ki ngom ka kin əi dije ki mər ta ləde e ki tuj.

3 Ko dijee ka kin əgi kadi dije taai-naa, ta əgi kadi dije usoi nə je madi. Nə Luwə ındə nə kuso je pəti mba kadi dije ki adi-e mede ki gəri ta ki rəjeti, usoi nə je kin ki oyo ki ra.

4 Ki rəjeti, nə je pəti ki Luwə rade əi nə je ki maji. Nə ki kadi dəw mbati goto. Ke ə kadi kuso-e e ki oyo ki ra Luwə.

5 Tadə ta lə Luwə, ki kəl ta ki Luwə təli nə je kin pəti ki kay njay ti.

6 Lokı re ər gin nə je kin ki taga adi ngakəj je ooi ningə, a j nje ra kılə bəə ki maji lə Jəju Kırisi. A ɔji

kadi i dəw ki ul rɔi ki ta je ki go ndil ti, ki nə ndo ki rɔjeti ki ingə.

Pol ilə dingəm me Timote ti

7 Maji kadi ɔsi su je ki kidə ki keme goto ngərəngi. Êdi su je ki ɔsi ta ta lə Luwə. Ìndə də rɔi ti kadi isi me bəl Luwə ti.

8 Kində də rɔ ti mbata kingə nə me ti, tə ngədi ki kay je be kin maje e noq, na ke a, e ngay al. Nə ra ki go ndu Luwə ti a ra maji ki dəw me ne je ti pəti. Tado a adi-je kajı ki dənangı ti ne ki e ki dərə ti.

9 Ta kin e ta ki rɔjeti ki maji kadi dije pəti taai ki me ki kare.

10 Rɔje ki j-isı j-adi ko, ki rɔ ki j-isı ji rɔi, e ki mbata meje ki j-ində də Luwə ti ki nje kisi kəm ba. E a e nje kajı dije pəti ki dənangı ti ne, ki bo tɔi, e njé ki adi mede Jəju Kırısı.

11 E kin a e nə ki kadi indəji dije a indo-de to.

Nə ndajı mbata njé kadi-me je

12 Adi dəw madı kidi mba ke ki i basa al. Nə kadi i nə ndajı mbata njé kadi-me je, me ta kəli ti, me pa njiyəl ti, me ndig-i-naa ti, me kadi-me ti, ki me kay njay ti.

13 Kete no kadi m-re m-ingə-i ti, m-ndəji kadi ində rɔi ta tida makitibi ti lə Luwə no kosi je ti, ki ta koji ta ti, ki ta ndo dije ndu Luwə ti.

14 Oti kadi ikidi kadi-kare ki Luwə adi ki go memajı ti lie kin. Adi ki go rəbi lə njé kəl ta je ki tae ti, ki əli ta dəi ti, ki go rəbi lə ngatəgi je ki njé kər no njé kaw-naa je, ki indəjide dəi ti.

15 Maji kadi ində rɔi ta kılə ti kin ıra ki me ki kare ba. ıra be kadi dije ooi kaw ki kate ləi taga ta kəmde ti.

16 M-ndəji kadi kəmi ədi də rəi t̄ i wa, taa də n̄do t̄ ləi n̄im t̄. Uwə t̄ogi ba me t̄. Ře ıra be ningə, a aji rəi j̄ wa taa a aji dije k̄i njé koo də n̄do ləi n̄im t̄.

5

Kal Timote k̄i rə njé kaw-naa je ti

1 Ot̄i kadi īndangi dəw k̄i t̄ogi k̄i t̄ogi ngay, n̄a kadi əl-e ta k̄i ndui k̄i səl t̄ bawi ə isi əl sie ta be. Ningə ngan basa je ka, səbi kadi ıra-de t̄ ngakoi je k̄i me dar̄o t̄i be t̄.

2 ıra k̄i dəne je k̄i t̄ogi t̄e koi je taa ngan mandi je t̄ konani je be t̄. ıra n̄e je kin pəti k̄i mər ta k̄i ay njay nođe t̄i.

NJé ngaw koy je

3 Maji kadi īndə kəmi maji go njé ngaw koy je ti k̄i rɔjeti, k̄i dəw k̄i nje ra səde goto.

4 Re nje ngaw koy aw k̄i ngane je ə se ngan kane je nođo ningə, səbi kadi, ngane je ə se ngan kae je ndoi n̄e ra k̄i go rəbi t̄i lə Luwə də nojide je ti. Səbide kadi ooi go njé koji-de je təki njé koji-de je ooi gode kəte kin be t̄. Tadə n̄e ra k̄i be kin ə nəl Luwə.

5 NJe ngaw koy k̄i rɔjeti, e e k̄i dəw k̄i nje ra sie goto, k̄i isi k̄i karne ba, īndə mene də Luwə t̄i par. Dəkagilo je pəti, kondə k̄i kada, isi əl ta k̄i Luwə, dəje kadi ra səne.

6 N̄a nje ngaw koy k̄i isi ta koo maji rəne ti me kaya ti k̄i ra, re a-n̄ k̄i dəne ta nođo ka, e dəw k̄i koy me ndil t̄i.

7 Indo-de n̄e je kin be, mba kadi isi k̄i dəde taa k̄i ta dəde t̄i al.

8 Re dəw madi oo go nojine je al, ki bo təy, oo go dije ki me kəy ti lene al, e dəw ki ilə kadi-me lene kə. Dəw ki gər Luwə al ka e soti ite bəy.

9 Onoi ndangi tə nje ngaw koy ki ɓale asi kuti mehe al nim, taa ki taa ngaw kare ba al nim, mbə njé je ti ki njé kaw-naa je isi ooi gode.

10 Maji kadi dije gəri-e oji go kilə rae ki maji. Maji kadi e dəw ki kəte e nje koti ngan je nim, nje ra mba je nim, nje togi nja dije ki kay njay lə Luwə nim[✳], e nje ra ki dije ki ne ki to təq dəde ti nim. Taa e nje ra kilə je ki maji ki go rəbi je ki dangi nimir tə.

11 Onoi kadi indangi tə njé ngaw koy je ki rəde to mbəl bəy me makitibi ti. Indangi təde al tado loki ɓo taa dingəm ra-de ningə, a iyəi kadi rə ləde mba kun go Kırısı kə, a a taai ngaw.

12 Ra-e ki be kin a re ki ta ki gangi dəde ti, tado naji ta kadi-me ləde ki kəte kə.

13 Ne ki rangi bəy a təli njé dabı je. Ningə kilə rade ki bo ngay e kilə lo mbə ki ta kəy lə dije par. Əi njé dabı je par al, nə indəi ta ɓa go dabı ti, taa əi njé kində gəngi də ta ti lə dije tə. Ne ki lagide al ka, iləi tade me ti. Ningə ta kəlde ka to bəririri tə.

14 E mbata kilə ra je ki be kin a, səbi kadi njé ngaw koy je ki rəde to mbəl bəy taai dingəm ki rangi. Kadi oji ngan je a indəi kəmde go me kəy ti ləde tə mba kadi nje bə ingə rəbi əl-n ta ki mal dəje ti al.

15 M-əl ta kin be mbata njé ngaw koy je ngay ki rəde to mbəl bəy iləi kadi-me ləde kə a uni go *Sata.

16 Re nje kadi-me ki dəne madi aw ki njé ngaw koy je me kəy ti lene noq ningə, səbi kadi e wa ngəmde. Lokı ra be ningə e ne koti ki oy a un də njé kaw-

naa je ti, kadi njé kaw-naa je rai ki njé ngaw koy je ki rɔjeti ki dəw ki nje ra səde goto.

NJé kɔr no njé kaw-naa je

¹⁷ Maji kadi ngatɔgi je ki njé ra kılə maji dan njé kaw-naa je ti, ingroup kɔsi-gon ki ne kigə go ji ki asi ta kılə ləde gidi joo. Ki bo tɔy, e njé je ki isi adi rɔde ko mba kɔji ta, ki ndo dije ta lə Luwə.

¹⁸ Tadə ndangi me makitibi ti lə Luwə ei nə: «Dəw a də ndugidu ta mangi ti al, dəkagilo ti ki a njiyə də ko ti mba kadi kande təę.» Taa makitibi lə Luwə el bəy tɔ e nə: «Maji kadi dəw ki nje ra kılə ingə ne kigə go ji ki asi ta kılə ki ra[✳].»

¹⁹ Re dəw madi el ta ki majal də ngatɔgi ti, e dije joo e se mitə mai naje al ningə, oti kadi indigi sie də ti.

²⁰ NJé je ki rai majal, sobi kadi indangi-de ta kəm kosi je ti mba kadi ndəge je bəli.

²¹ M-ndəjji ta kəm Luwə ti ki ta kəm Jəju Kirisi ti, taa ta kəm malayka je ti ki Luwə mbəti-de, kadi itəl rɔi go ta je ti ki m-əli. Itəl rɔi go ti ki kanji kun ki madi je e kiyə njé ki nungi, ki kanji kɔr kəm dije dana.

²² Né ki sobi kadi igər e to kin: Oti kadi ində ji də dəw ti kalangi ba mba kadi təl nje ra kılə dan njé kaw-naa je ti. Maji kadi ində rɔi-naa ti ki dəw də majal ti lie al. Ningə, i wa ay rɔi njay də majal ti.

²³ NGa ningə, maji kadi ay man ki ndul wa kare ba par al, nə kadi ɔy kası kandi nju ndəy ndəy mba kadi ra maji ki moy ki mei ti ki ra adi rɔi ta katı al ki dəkagilo je pət̄i kin.

[✳] **5:18** Dətərənom 25.4; 1Kɔr 9.9; Mt 10.10; Lk 10.7

24 Dije madi je gin majal lade to taga kete bøy taa kadi ta ki gangi re døde ti. Nø njé ki nungi, majal lade to lo bøyø ti biti kadi ta ki gangi taa a ør ginde ndø ki gogi ti.

25 Kilø ra je ki maji ka to be to. Yaø njé ki madi to taga pøy pøy. Ningø njé ki nungi, re yaøe to taga pøy pøy al ka, a toi lo bøyø ti ratata al.

6

Ta dø bøø je ti

1 Dije pati ki adi mede ki øi bøø je, søbi kadi iløi døde gin tøgi ti lø bade je. Iløi døde gin tøgi ti lø bade je mba kadi døw el ta ki mal dø to Luwø ti al, taa dø neø ndø ti ki ji ndø səsi kin al to.

2 E go ti al kadi bøø je ki bade je adi mede Luwø, uni gørø dø ke ngakonaa me ta ti lø Luwø ø mbati kadi iløi døde gin tøgi ti lø bade je. Kede ngakonaa me ta ti lø Luwø ka kin ø søbi kadi rai kilø adi-de ki kete noø bøy, tado e ngakoøde je ki njé kadi-me je ø isi rai kilø adi-de.

NJé ne ndø je ki ngom ki ra ta ne kingø

3 Ta ki m-aw tø m-øli kam, e ta ki søbi kadi inø dije ø indøji-de kadi rai kile. Re døw madi ndø dije neø ki rangi, ø iyø go røbi ta ki røjeti lø Babø løje Jøju Kirisi, ki go røbi neø ndø ki go kadi-me ti løje kin ningø,

4 e døw ki kun dø ta tøl-e, taa e døw ki isi day to. Neø ki gør e ta ki naji ki to røe ti tø moy. E njø sangi ta me ta ki naji ti dø ta je ki ndade goto. Ningø lo kin ø, jangi je, ki gaki-naa je, ki taji-naa je, ki ta ki tøti dø-naa ti je teei ti.

5 Ta ki naji ki gine gangi al, mboø dije ti ki ku døde goto, ki ngon gør ta ki ndøy ki øji dø ta ki røjeti goto

dəde ti, təe lo kin ti nqo. Ningə məri kadi, kadi-me Luwə e rəbi kingə ne.

6 Təki rəjeti, kadi-me Luwə e ne kingə ki bo ngay, re dəw ra rənəl də ne ti ki to me jie ti.

7 Təki ji re-n me duniyə ti ki jije kare, be tə a j-a ji təl-n ki jije kare.

8 E be a, re j-ingəi ne kusoje ki kibə rəje ningə, kadi ji ra rənəl də ti.

9 Dije ki sangi kadi n-təli njé ne kingə ki ngay ki rəbi je ki dangi dangi, osi me gum ne na ti. Osi me gum ti ki go rəbi ra ta ne ki to mbə, ki ki majal, ki aw ki dije me ne ti ki majal, ki me tuji ti.

10 Tadə ra ta la e ngirə majal je pəti. Njé ki madi uni rəde ba pəti indəi ta sangi la ti, adi ndəmi say go rəbi kadi-me ti. Ningə ei je wa adi ko ndilde.

Rərə ki maji

11 Nə i ki i dəw lə Luwə, əy gədi ne je ti kin ki rangi, səbi kadi issa rəbi ne ra ki dana, ki bəl Luwə, ki kadi-me, ki ndigi-naa, ki kore me, ki sol ləm.

12 Frə rə ki maji ki əji də kadi-me, uwə kajı ki to ratata kin səm, tadə Luwə bari mba kadi igər ta kajı kin, dəkagilo ti ki un ndui taa ima-n naji ki maji də ti no kosi dije ti.

13 M-ndəji ta kəm Luwə ti ki njə kində ne je pəti, taa ki no Jəju Kirisi ki un ndune ki taa man naji ki rəjeti no Pəsi *Pilati ti[✳],

14 kadi ingəm go ndu-kun ki ingə kin maji, me kay njay ti ki kanji ta madi doi ti biti kadi Babə Jəju Kirisi təl re-n.

15 Babə Jəju Kirisi a re dəkagilo ti ki Luwə əji, Luwə ki njə maji-kur, ki e ki karne ba e əa rəne,

[✳] **6:13** Ja 18.36-37; 19.11

E NGar lə ngar je kī Babē lə ɓaɓe je,
16 E kī karne ba e nje koy al,
 Isi me kunji tī kī dəw asi kadi tē̄ kadi tī al.
 Dəw kare kī dənangi tī ne kī oo-e kī kəmne goto.
 Dəw kī asi koo-e goto.
 Təba kī təgī kī to bītī kī no tī e yae! Amen!

Ta kī ɔji də njé nē kingə je

17 Əl njé nē kingə je kī dənangi tī ne kadi īndəi
 gude al. Əl-de kadi uwəi kul nē kingə je kī a tuji kīn
 al, nə kadi uwəi kul Luwə kī nje kadi-je nē je pəti kī
 to mbar mbar, jie ɔy al, mba kadi j-isı-n me rənəl tī.

18 Əl-de kadi rai maji, kadi nē kingəde e kılə ra kī
 maji. Ningə kadi əi dije kī jidē ɔy al, kadi kəki nē
 kingə je ləde kī dije kī rangi.

19 Re rai be ningə, isi kawi nē maji je ləde īndəi
 lo ngəm nē tī kī maji kī ngə mba ndə kī lo ti tī, kadi
 īngəi kajī kī rəjeti.

Ta kī dəbəy tī kī kuwəji-naa

20 I Timote, səbi kadi uwə go ndu Luwə kin səm.
 Osı rəi kō kadi ta je tī kī kəl kī ndae goto, kī osı ta ta
 lə Luwə, osı rəi kō kadi ta je kī naji tī kī go nē gər tī
 kī ngom kī dənangi tī ne.

21 Dije madi uwəi kul nē gər kin, adi ndəmi go rəbi
 kadi-me ləde.

Kadi me-maji lə Luwə e naa tī səsi. Amen!

KELƏ-MHNDI KI SIGI

New Testament in Bedjond (CD:bjv:Bedjond)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bedjond

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bedjond

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
a4f34a03-c89e-55e0-bc3f-22f7829df823